

az SE138 zoklival azonos falalapozás szintet, amely vízszintes felület formájában É-i irányban folytatódik. Ezt teljesen kibontottuk. Az SE053 fal É-i folytatását 2007-ben, az A18 szelvényben már kibontottuk.

Az SE053 faltól Ny-ra, az A19 szelvényben, az SE141 és SE142 által határolva egy É–D-i irányú vályogfal húzódik végig (SE140), amelynek folytatását az A18 szelvényben 2007-ben már megtaláltuk.

A feltárás során előkerült leletek közül kiemelten is említésre méltóak az alábbiak:

Téglabélyegek

Az SE025 rétegből (L15/L16 szelvény) az alábbi bélyeges téglák kerültek elő: *Leg[io]- - -], C[FH], CFH, Le[g(io)- - -], C(ohors) V[- - -];*

Az SE036 (L13/L14 szelvény) apró *tegulás*, agyagos réteg bontása során ---]F töredékes bélyeggel ellátott *imbrexet* találtunk, feloldása [*Leg(io) I Ad(iutrix) P(ia) F(idelis)*];

Az SE078 (L13/L14 szelvény) bontása során *CFH* bélyeges *imbrex*, ugyanitt az SE076 rétegből [*C]FH* töredékes *imbrex* került elő;

Az A19/B19 szelvényekben, az SE052 rétegből *C A* bélyeges téglatöredék;

A C19/D19 szelvényben SE070 bontása során [*Atilia]e fir[ma]* bélyeges téglatöredék került elő.

Bronzok, kerámialeletek

Az SE036 (L13/L14 szelvény) apró *tegulás*, agyagos réteg bontása során bronzkorong töredéke került elő;

Az L15/L16 szelvényben, az SE050 agyagomladék bontása során Mercuriust ábrázoló ólomvotív öntőforma (agyag) került elő, ép állapotban. A szelvényekhez tartozó meddőben (SE004) Fortunát ábrázoló ólomvotív töredéke került elő;

Az M15 szelvényben, az SE035 kevert, köves-agyagos réteg bontása során római bronzérmek, *firniszes* kerámiát, *Faltenbecher*-töredékeket, rengeteg állatcsontot és *terra sigillatát* találtunk.

Faragott csonttárgyak

Az L13/L14 szelvényben, az SE021 kavics/sóderes réteg bontása során átfűrt csontkarikát találtunk, amelyet bútorzsánérként határoztunk meg;

Az M14 szelvényben, az SE064 réteg bontásakor számos gömbfejű hajtút és egy faragott csont íróeszközt találtunk, hálómintás, bekarcolt díszítéssel.

Faragott kövek

Az SE036 (L13/L14 szelvény) apró *tegulás*, agyagos réteg bontása során egy malomkő 3 töredéke került elő;

Az L15/L16 szelvényben, az SE033 csatornától Ny-ra folytattuk az SE106 sóderes, laza betöltés bontását. A bontás során égett kő szövőnehezék töredéke (négyzetes aljú, felül átfűrt), valamint egy *XX*-felirattal ellátott, alul-felül lapos, középen kiszélesedő kő súly került elő. Jelenlegi súlya 5,59 kg, eredetileg 6,549 kg = 20 római font súlyú lehetett. Töredékes. Ugyanebben a rétegben töredékes, átégett, átfűrt, kő szövőnehezéket találtunk;

Az L15/L16 szelvényben, az SE033 csatorna indításánál kőből faragott és áttört díszű, de töredékes állapotban előkerült összefolyó került elő (SE093).

Szerves maradványok

A pince (SE103) betöltésében (SE113) talán a lépcsőhöz tartozó(?) famaradványokat találtunk a K-i és az É-i fal közelében (SE128); egy deszka, mintegy 60 cm hosszúságban, 30–40 cm szélességben, meglepő épségben megmaradt. Ugyanebből a rétegből nagy méretű tárolóedény ép pereme került elő. Ugyanitt, a pince ÉK-i sarkában szerves növényi maradványokat (olajbogyó?, datolya?, szőlő?, alma?)-magokat, csonthéjas maradványokat találtunk, a kivételesen jó állapotban megmaradt gyümölcsök szárát is meg tudtuk figyelni (olajbogyó?).

Az ásátás vezetői dr. Borhy László tanszékvezető egyetemi tanár (ELTE BTK Ókori Régészeti Tanszék), Számadó Emese múzeumigazgató (Komárom, Klapka György Múzeum), valamint dr. Bartus Dávid egyetemi adjunktus (ELTE BTK Ókori Régészeti Tanszék), ásátásvezető helyettes. Munkatársak: Dévai Kata tud. segédmunkatárs, Sey Nikoletta tud. segédmunkatárs, Delbó Gabriella MA, régész, PhD-hallgató, Harsányi Richárd PhD-ösztöndíjas, Hoppál Krisztina PhD-ösztöndíjas, Juhász Lajos PhD-ösztöndíjas, Kis Zita PhD-ösztöndíjas, Sáró Csilla PhD-ösztöndíjas, Simon Bence PhD-hallgató, valamenyien ELTE BTK Ókori Régészeti Tanszék illetve Szilágyi Márton PhD-ösztöndíjas, ELTE BTK Ős- és Koratörténeti Régészeti Tanszék, továbbá Hudecz András MA, egyiptológus és Nyerges Anita MA, régész, PhD-hallgató (Savaria Múzeum, Szombathely). A feltáráson részt vettek még Kurovsky Zsófia és Harsányi Eszter festő-restaurátor művészek, dr. Kató Péter (Universität Mainz) és dr. Marta Garcia (University of Lampeter) ókortörténészek, valamint Nagy Gergely restaurátor. Az ásátás a következő egyetemi hallgatók közreműködésével zajlott: Barna Ferenc, Benes Anita, Gregor István, Hajdú Barbara, Horváth Tamás, Huszta Henrietta, Johácsi Szilvia, Kalmár Miklós, Kántor Zsolt, Koltai Anna, Kovács Péter, Mag Hella, Mohácsi Borbála, Mosoni Molki, Nagy Anna, Pabeschitz Virág, Péro Krisztina, Süvegh Eszter, Szabados Ágnes, Szabadváry Tamás, Szabó Melinda, Szűcs Ibolya, Telekesi Dóra, Trembeczky Júlia, Vágvölgyi Bence, Weber Viktor (ELTE BTK Ókori Régészeti Tanszék), továbbá Csiki Alíz (Szombathelyi Egyetem), Mihalik Anna és Fábíán Boglárka (Pécsi Tudományegyetem), valamint Lu Meng és Wang Quian (Pekingi Egyetem) és Ölveczky Balázs (Veszprémi Egyetem).

BORHY LÁSZLÓ – SZÁMADÓ EMESE

126. Komoró, Vajas-Dűlő, Zártkertek II (KÖH 61478)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) **Ő, B?**

2012. október 15-én megelőző régészeti feltárást végeztünk a Záhony különleges gazdasági övezet infrastruktúra-fejlesztés III. ütem keretében a Komorót elkerülő út nyomvonalán, a 10. lelőhelyen. A tervezett út 0+800–1+200 szelvényhatárok közé eső szakaszán, 3 m szélességben és kb. 30–40 cm mélységben termeltük le egy iszapolókanalas kotróval a humusztakarót. Összesen 1233 m² – 492 m³ – került lehumuszosításra. Az É–D futású árokban – a nyesésből gyűjtött leletek alapján – őskori településre utaló régészeti jelenségek kerültek elő. A területet kézi erővel megnyestük és az objektumokat feltártuk. Az objektumok feltárása nagyon rosszul volt látható a sárga homokos altalajban. Általában sötétebb barna, vörösesbarna, kormos, paticszemcsés foltokkal jelentkeztek. Összesen 6 régészeti objektumot tártunk fel. A nyesés során további tucatnyi gyanús foltot kutattunk meg, de ezek kivétel nélkül talajalszínező-

désnek bizonyultak. Az objektumok két K–Ny futású homokdomb között jelentkeztek. Őt az É-i oldalon, míg a hatodik kb. 50 m-rel D-re, külön jelentkezett.

Az objektumok felében találtunk régészeti leleteket (1., 5., 6. objektum). A kézzel formált edénytöredékek, obszidián pattintékok alapján a település korát az őskorra, azon belül kérdőjelesen a bronzkorra keltezzük. A jellegtelen töredékek pontosabb, kultúrához köthető meghatározást nem tettek lehetővé.

A terület környékén végzett feltárásnak és kiterjedt terepbejárásnak köszönhetően megállapítható, hogy Komoró ezen homokdombokkal tagolt részén három-négyezer évvel ezelőtt egy kiterjedt település létezett. Az ásás a település ÉK-i, lakásabb határának viszonyaiba engedett bepillantást. Az ásás folyamán terménytároló és ún. hulladéktároló, szemetesgödörket tártunk fel.

Munkatársak: Bocz Péter, Vízler Csaba ásásai technikus.

SCHOLTZ RÓBERT

127. Körösszakál, Szik (KÖH 80495)

(Hajdú-Bihar megye) U

Tüzevíztározó létesítése kapcsán elrendelt régészeti szakfelügyelet keretében 2 régészeti objektum került elő a Körösszakál 0112-es hrsz.-ú ingatlanon.

A lelőhely Körösszakáltól ÉÉNy-i irányban, 1,7 km-re, az egykori Kossuth Tsz.-hez menő út Ny-i oldalán lévő magaslaton található. A 2012. április 9-én feltárt gödrökből nagy mennyiségű újkőkori leletanyag látott napvilágot, melyek az alföldi vonaldíszes kerámia kultúra esztári csoportjához sorolhatóak.

Munkatársak: Szilágyi Krisztián Antal régész, Szilágyi Máté régésztechnikus.

HULLÁM DÉNES

128. Kőszeg, Jurisics tér, Kőszeg Belváros (KÖH 73053)

(Vas megye) Kk

A Kőszeg történelmi főterének és legkorábbi utcájának Ny-i részén elhelyezkedő, Jurisics tér 10. sz. alatti, középkori eredetű épület kapualja alatt 2012 áprilisában közműárkot ástak, mellyel a nemrég elkészült csapadékvíz hálózatra csatlakoznak rá.

A 60 cm széles és 60 cm mély árok kb. 20 m hosszúságban került megnyitásra. A rétegsor tetején 20–25 cm vastagságban csatári kő burkolat és annak alapozása, majd 48–50 cm mélységig lazább szerkezetű, barna agyagos réteg helyezkedik el (KE 413). Az utóbbiban állatsontok és kerámiatöredékek voltak. Az agyagos réteg alatt, kb. 48–52 cm mélységben sárga agyagos altalaj jelentkezett, melynek ledokumentálásával fontos új adatot nyertünk a Jurisics tér hajdani domborzati viszonyaihoz. A telek bejáratától Ny-ra, 12 m-re az altalajváltást is sikerült megfigyelni.

Az altalajban egy ovális, 36 cm átmérőjű, Ny–K-i irányú, fekete színű, égett, agyagos betöltésű oszlophely jelentkezett. Kutatási egység száma KE 411.

Az árok É-i felében egy újabb, lelet nélküli oszlophelyet dokumentáltunk (KE 412). Betöltése szürkésbarna, agyagos, átmérője 50 cm.

Az árok most ásott szakasza 40 cm széles, 40–50 cm mély, és részben a meglévő nyomvonalon fut. A bolygatott földből késő középkori kerámiát gyűjtöttünk. A munkálatokra 2012. április 13-án, 18-án és 23-án került sor.

Munkatársak: Kőszegi Ádám régésztechnikus, Körmeny Tibor geodéta.

PAP ILDIKÓ KATALIN

129. Kőszeg, Jurisics vár (KÖH 41753)

(Vas megye) Kk

2012. április 13-án a Jurisics vár belső udvarának K-i és É-i részén, valamint az udvar és a várkapu között csatornázási munkálatokat folytattak. Az erősen bolygatott rétegek közt a várkapu Ny-i részén, a mai járósinttől 100–105 cm mélységben egy kb. 20 cm vastag, habarcsos réteget, talán egy járósint nyomait találtuk meg.

A kapualj K-i felében, a belső osztófaltól K-re, a mai felszíntől számított 90 cm mélységben egy korábban már elvágott vegyes (tégla, csatári kő) falazatot figyeltünk meg, mely a metszettel D-i részén min. 140 cm, az É-i végében min. 180 cm hosszban volt követhető.

A kapu alatt húzott árokban a vár kapujának alapozását is meg tudtuk figyelni. Az árokszakasz földjéből egy faragott kő párkánytöredéket gyűjtöttünk.

Munkatárs: Kőszegi Ádám régésztechnikus.

PAP ILDIKÓ KATALIN

130. Ligetfalva, Erdő-Főd (KÖH 70531)

(Zala megye) Ő, LT, A, Kő

A 76-os sz. főút Szentgyörgyvár és Zalaegerszeg közötti szakaszának 11,5 tonnás burkolat megerősítése miatt – a 084/8, 084/10 és 084/17 helyrajzi számokon –, a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. megbízásából 2012. május 10–17., valamint június 8–19. közt megelőző feltárást végeztünk az út nyomvonalának É-i- és D-i szélén 648 m²-en. A területen 2010–2011-ben az MNM NÖK szombathelyi irodájának munkatársai végeztek megelőző feltárást,³⁴ az azonban nem érintette teljes egészében a régészeti fedett területet. A múzeum által folytatott régészeti munkálatok során összesen 63 objektumot találtunk.

A terepbejárásból ismert lelőhely³⁵ a Ligetfalvi-patak fölét magasodó dombon fekszik, a 76-os főút nyomvonala teljesen észleli. A feltárás az útpadka és a rekonstrukciós határ közötti területet érintette. A humuszolás során jól megfigyelhető volt, hogy az objektumok felső része a talajerózió és a földművelés miatt részben elpusztult. Ezek az objektumok a kutatott területen egyenletesen szétszóródva és közepesen sűrűn jelentkeztek.

A területen feltárt 10 objektum többsége késő népvándorlás kori (avar kori), de volt egy-egy őskori gödör és cölöplyuk, valamint 5 középkori és 4 La Tène korú objektum is. A kelta edénytöredékek 2 cölöplyukból, 1 árokszakaszból és 1 agyaggyerő gödörből származtak. A népvándorlaskorból származó edénytöredékek és kevés állatsont 2 nagyobb agyaggyerő

34 RKM 2010, 275.; RKM 2011, 100–101.

35 RKM 2008, 222.